

Nr 26.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ytterligare förlängd giltighet av gällande indelning för taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt samt kommunalskatt av samtliga orter i riket med avseende å levnadskostnadernas höjd; given Stockholms slott den 22 september 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 september 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

Enligt 48 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) indelas samtliga orter i riket med avseende å levnadskostnadernas höjd i ortsgrupper. Denna indelning — den s. k. skattegrupperingen — verkställas av socialstyrelsen enligt de närmare föreskrifter, som Kungl. Maj:t äger meddela, och gäller för en tid av fem år i sänder.

Vidare meddelas i 16 § 1 mom. förordningen den 28 september 1928 (nr 373) om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt föreskrift rörande statligt

ortsavdrag, vars storlek bestämmes med hänsyn till de ortsgrupper, varom förmåles i 48 § 1 mom. kommunalskattelagen.

Senast fastställda skattegruppering återfinnes i socialstyrelsens kungörelse den 5 februari 1935 (svensk författningssamling nr 16) angående indelning för taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt samt kommunalskatt av samtliga orter i riket med avseende å levnadskostnadernas höjd. Indelningen avser åren 1935—1939.

I en den 6 maj 1938 dagtecknad proposition, nr 317, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att den sålunda gällande indelningen finge, utan hinder av 48 § 1 mom. kommunalskattelagen, äga förlängd giltighet till och med utgången av år 1940. I anförande till statsrådsprotokollet nämnda dag vid anmälan av propositionen erinrade jag såsom föredragande departementschef, att det ej syntes lämpligt att påbörja förberedelsearbete för ny skattegruppering, förrän riksdagen tagit ställning till den jämväl framlagda propositionen nr 263 med förslag till civilt avlöningsreglemente m. m. Enligt nämnda förslag skulle fördelningen av de orter, där tjänstemännen äro stationerade, å de olika ortsgrupperna — den s. k. lönegrupperingen — liksom förut fastställas av Kungl. Maj:t på grundval av utredning rörande de för orterna gällande allmänna levnadskostnaderna. Denna utredning hade av socialstyrelsen dithills verkställts efter enahanda principer som skattegrupperingen. Så syntes alltså böra vara fallet. Då grupperingsarbetet, därest det utfördes i överensstämmelse med de linjer, som förordats av 1936 års lönekommitté och till vilka jag angivit min inställning i sistnämnda proposition, skulle komma att taga avsevärd tid i anspråk samt fördenskull icke kunna vara färdigt till den 1 januari 1940, förordade jag förlängning av giltighetstiden för skattegrupperingen till och med utgången av år 1940.

Riksdagen biföll propositionen nr 317 (bevillningsutskottets betänkande nr 30; riksdagens skrivelse nr 349). Författning i ämnet utfärdades den 10 juni 1938 (nr 415).

I skrivelse den 8 juni 1938, nr 388, anmälde riksdagen sitt beslut i anledning av propositionen nr 263 samt gjorde därvid jämväl vissa uttalanden rörande principerna för dyrortsgrupperingen.

Genom beslut den 17 juni 1938 anbefalldes Kungl. Maj:t socialstyrelsen att — med beaktande av vad jag vid anmälan av propositionen nr 263 anförte i samband med redogörelse för lönekommitténs förslag i dyrortsgrupperingsfrågan — utarbета förslag till planläggning av den dyrortsgruppering, som vore avsedd att av socialstyrelsen verkställas med giltighet från och med den 1 januari 1941.

Sedan socialstyrelsen i anledning härav i skrivelse den 28 december 1938 inkommit med förslag till plan för nämnda dyrortsgruppering, anbefalldes Kungl. Maj:t enligt beslut den 3 mars 1939 socialstyrelsen att, i samband med utförande av i 48 § 1 mom. kommunalskattelagen omfördäld gruppering av orterna i riket (skattegruppering), jämväl uppgöra förslag till fördelning av stationeringsorterna för statstjänstemän samt lärare vid folk- och

småskolor m. fl. å de i civila avlöningsreglementet angivna ortsgrupperna (lönegruppering).

Genom beslut den 15 juni 1939 föreskrev därefter Kungl. Maj:t, bland annat, att för nämnda ortsgrupperingar erforderliga levnadskostnadsundersökningar skulle verkställas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av socialstyrelsen föreslagits i skrivelsen den 28 december 1938. Enligt berörda förslag skulle bland annat insamling av prisuppgifter för nästa dyrortsgruppering, i analogi med förfarandet vid 1935 års dyrortsgruppering, företagas av de kommunala myndigheterna vid två tillfällen, nämligen under en vecka i slutet av oktober 1939 och en vecka i slutet av april 1940.

I avvidan på ny lönegruppering fastställde Kungl. Maj:t genom kungörelse den 15 juni 1939 (nr 367) jämlikt bestämmelser i civila avlöningsreglementet samt det samma dag utfärdade militära avlöningsreglementet fördelning av orterna i riket å de i nämnda reglementen upptagna ortsgrupperna. Endast i formellt hänseende innebar denna lönegruppering avvikelse från förut — i huvudsak från den 1 juli 1935 — gällande indelning.

I skrivelse den 5 september 1939 har *socialstyrelsen* — jämte det styrelsen överlämnat infordrade förslag till kungörelser angående hyresräkning och prisinsamling — beträffande den insamling av uppgifter rörande levnadskostnader, som enligt den av Kungl. Maj:t fastställda planen skulle äga rum under oktober 1939, ifrågasatt, om icke denna prisundersökning under nu rådande förhållanden lämpligen borde uppskjutas eller möjligen helt inställas. Däremot borde enligt styrelsens uppfattning hyresräkningen under alla omständigheter komma till stånd.

I anslutning till socialstyrelsens förslag har Kungl. Maj:t den 8 september 1939 utfärdat kungörelse (nr 644) angående uppgifter för hyresräkning å vissa orter i sammanhang med mantalsskrivningen för år 1940.

Den efter krigsutbrottet fortgående prisutvecklingen har medfört förskjutningar i de lokala prisleveringarna, som kunna förväntas undergå en ytterligare accentuering under vinterns lopp. Det är därför nödvändigt att till övervägande upptaga frågan, om en dyrortsgruppering grundad på prisuppgifter avseende hösten 1939 och våren 1940 kan väntas giva ett tillfredsställande resultat eller ens kan anses leda till en rättvisare avvägning olika orter emellan än den nu gällande dyrortsgrupperingen innebär. Då en nu företagen dyrortsgruppering skulle för avsevärd tid framåt binda löne- och skattesystemen vid en sannolikt tillfällig lokal prissituation kan detta näp- *Departements-*
chefen.
peligen anses vara fallet. Socialstyrelsen har också givit uttryck åt tvekan om lämpligheten att nu fullfölja den likväl redan i detalj planlagda utredningen om de lokala prisleveringarna. Under dessa omständigheter finner jag mig böra förorda uppskov med den prisundersökning som eljest nu skulle företagits. En ytterligare väntan med genomförandet av ny skatte- och lönegruppering blir under dessa förhållanden nödvändig. Trots de olä-

genheter, varmed dröjsmålet ur vissa synpunkter kan vara förenat, och trots att en nygruppering av orterna i dyrortshänseende varit förutsatt vid de vid de senaste båda riksdagarna beslutade löneregleringarna, förordar jag sålunda, att giltighetstiden för den nuvarande skattegrupperingen förlänges ännu ett år, alltså till och med utgången av år 1941.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den för åren 1935—1939 gällande indelningen för taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt samt kommunalskatt av samtliga orter i riket med avseende å levnadskostnadernas höjd — vilken indelning jämlikt kungörelsen den 10 juni 1938, nr 415, äger förlängd giltighet till och med utgången av år 1940 — må, utan hinder av 48 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), äga förlängd giltighet till och med utgången av år 1941.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Holger Anderson.